

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILLO JÄÄSKINEN
της 6ης Σεπτεμβρίου 2012¹

Υπόθεση C-332/11

ProRail NV
κατά
Xpedys NV,
FAG Kugelfischer GmbH,
DB Schenker Rail Nederland NV,
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV

[αίτηση του Hof van Cassatie (Βέλγιο)για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως]

«Δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις — Διεξαγωγή αποδείξεων — Κανονισμός (ΕΚ) 1206/2001 — Άρθρο 1 — Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής — Άρθρο 17 — Απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων από το αιτούν δικαστήριο — Διορισμός πραγματογνώμονα και ανάθεση σ' αυτόν καθηκόντων που πρέπει να εκτελεστούν εν μέρει στο έδαφος άλλου κράτους μέλους — Υποχρεωτική ή όχι εφαρμογή του μηχανισμού αμοιβαίας δικαστικής αρωγής που προβλέπεται στο άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού»

I – Εισαγωγή

1. Με την αίτηση για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως του Hof van Cassatie (Αναιρετικό Δικαστήριο, Βέλγιο) ζητείται ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού (ΕΚ) 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις².

2. Το ζήτημα για το οποίο πρόκειται είναι αν πραγματογνωμοσύνη που διατάσσεται από δικαστήριο κράτους μέλους³ και πρέπει να διεξαχθεί εν μέρει στο έδαφος αυτού του κράτους και εν μέρει στο έδαφος άλλου κράτους μέλους πρέπει, όσον αφορά την απευθείας εκτέλεση του δεύτερου μέρους της ως άνω ανατεθείσας αποστολής σε εθνικό πραγματογνώμονα, να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον μηχανισμό δικαστικής συνεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001.

3. Το ζήτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ εταιρειών βελγικού, γερμανικού και ολλανδικού δικαίου, συνεπεία ατυχήματος που προκλήθηκε κοντά στο Άμστερνταμ από αμαξοστοιχία προερχόμενη από το Βέλγιο και κατευθυνόμενη προς τις Κάτω Χώρες, της οποίας επελήφθη ένα βελγικό δικαστήριο. Το δικαστήριο αυτό, κρίνοντας κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων,

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 174, σ. 1.

3 — Στις παρούσες προτάσεις, η έννοια «κράτος μέλος» παραπέμπει στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξαιρουμένου του Βασιλείου της Δανίας, βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1206/2001.

διόρισε, κατ' εφαρμογή των εθνικών δικονομικών κανόνων, ένα Βέλγο πραγματογνώμονα, στον οποίο ανατέθηκε η διεξαγωγή έρευνας όχι μόνο στο Βέλγιο, αλλά και στις Κάτω Χώρες. Ως προς το δεύτερο σκέλος αυτής της αποστολής προβλήθηκαν αντιρρήσεις εκ μέρους μιας από τις ενδιαφερόμενες ολλανδικές εταιρίες.

4. Το Δικαστήριο καλείται επομένως να αποφανθεί επί του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, καθώς και επί του υποχρεωτικού χαρακτήρα της εφαρμογής αυτού του κανονισμού, ειδικότερα δε επί της περιπτώσεως δικαστηρίου το οποίο προτίθεται να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων σε άλλο κράτος μέλος με άμεσο τρόπο και όχι μέσω ενός δικαστηρίου εκτελέσεως που ανήκει σ' αυτό το κράτος.

5. Το προδικαστικό ερώτημα, όμως, αναφέρεται επίσης στην αρχή της αναγνώρισεως των δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται στα άλλα κράτη μέλη, η οποία εξαγγέλλεται στο άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁴, αρχή την οποία ενδεχομένως να λάβει υπόψη του το Δικαστήριο για την ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001.

II – Το νομικό πλαίσιο

A – Ο κανονισμός 1206/2001

6. Στο προοίμιο του κανονισμού 1206/2001 εκτίθενται τα εξής:

«(2) Η απρόσκοπτη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς απαιτεί να βελτιωθεί, και ιδίως να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί, η συνεργασία των δικαστηρίων στο πεδίο της διεξαγωγής αποδείξεων.

[...]

(7) Δεδομένου ότι, για την έκδοση μιας απόφασης στα πλαίσια εκκρεμούς διαδικασίας σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις ενώπιον δικαστηρίου ενός κράτους μέλους συχνά απαιτείται η διεξαγωγή αποδείξεων σε άλλο κράτος μέλος [...] Ως εκ τούτου θα πρέπει να συνεχισθεί η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ δικαστηρίων των κρατών μελών στον τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων.

(8) Η αποτελεσματικότητα δικαστικών διαδικασιών σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις προϋποθέτει ότι η διαβίβαση της παραγγελίας για διεξαγωγή αποδείξεων και η διεκπεραίωσή της γίνονται απευθείας και κατά τον ταχύτερο δυνατό τρόπο μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών.

[...]

(15) Για τη διευκόλυνση της διεξαγωγής αποδείξεων, ένα δικαστήριο κράτους μέλους πρέπει να έχει τη δυνατότητα, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους του, να διεξάγει αποδείξεις απευθείας σε άλλο κράτος μέλος, εφόσον υπάρχει αποδοχή του τελευταίου προς τούτο και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το κεντρικό όργανο ή η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτελέσεως.

[...]

4 — ΕΕ 2001, L 12, σ. 1.

(17) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να υπερέχει των διατάξεων οι οποίες αφορούν το πεδίο εφαρμογής του και περιέχονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν συνομολογηθεί από τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ελεύθερα να συνάπτουν συμφωνίες ή συμβάσεις για την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας στο πεδίο της διεξαγωγής αποδείξεων.»

7. Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1206/2001, το οποίο φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός ισχύει σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις όταν το δικαστήριο ενός κράτους μέλους παραγγέλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής του νομοθεσίας:

α) στο αρμόδιο δικαστήριο άλλου κράτους μέλους τη διεξαγωγή αποδείξεων, ή

β) τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος.

2. Δεν επιτρέπεται παραγγελία για τη διεξαγωγή αποδείξεων εάν οι αποδείξεις δεν προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε δικαστικές υποθέσεις που έχουν ήδη αρχίσει να εκδικάζονται ή πρόκειται να εκδικασθούν.»

8. Τα άρθρα 10 έως 16, που περιλαμβάνονται στο τμήμα 3 του ίδιου κανονισμού, καθορίζουν τον τρόπο διεξαγωγής των αποδείξεων από το δικαστήριο εκτελέσεως (μέθοδος συνεργασίας που είναι γνωστή ως «έμμεση»).

9. Το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001 διευκρινίζει ότι «[τ]ο δικαστήριο της εκτελέσεως εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει».

10. Το άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο διέπει την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων από το αιτούν δικαστήριο (την αποκαλούμενη «απευθείας» μέθοδο συνεργασίας), προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν δικαστήριο ζητεί να διεξαχθούν αποδείξεις απευθείας σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να υποβάλλει παραγγελία στο [...] κεντρικό όργανο ή αρμόδια αρχή του κράτους αυτού [...].

2. Η απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον σε εθελοντική βάση, χωρίς τη λήψη μέτρων καταναγκασμού.

Όταν η απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων προϋποθέτει την ακρόαση προσώπου, το αιτούν δικαστήριο ενημερώνει το πρόσωπο αυτό ότι η δικαστική πράξη θα πραγματοποιηθεί σε εθελοντική βάση.

3. Η διεξαγωγή αποδείξεων πραγματοποιείται από μέλος του δικαστικού προσωπικού ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, όπως από πραγματογνώμονα, ο οποίος διορίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους του αιτούντος δικαστηρίου.

[...]

5. Το κεντρικό όργανο ή η αρμόδια αρχή μπορεί να αρνηθεί την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων μόνον εάν:

α) η παραγγελία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 1·

β) η παραγγελία δεν περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 4, ή

γ) η απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων αντίκειται στις θεμελιώδεις αρχές της νομοθεσίας στο κράτος μέλος του.

6. Υπό την επιφύλαξη των όρων που προβλέπονται από την παράγραφο 4, το αιτούν δικαστήριο εκτελεί την παραγγελία σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους του.»

B – Ο κανονισμός 44/2001

11. Το άρθρο 31 του κανονισμού 44/2001 ορίζει ότι «[τ]α ασφαλιστικά μέτρα που προβλέπονται από το δίκαιο κράτους μέλους μπορούν να ζητηθούν από τις δικαστικές αρχές του κράτους αυτού, έστω και αν δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υπόθεσης».

12. Κατά το άρθρο 32 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιέχεται στην αρχή του κεφαλαίου III που φέρει τον τίτλο «Αναγνώριση και εκτέλεση», «[ω]ς απόφαση, κατά την έννοια του παρόντα κανονισμού, νοείται κάθε απόφαση εκδιδόμενη από δικαστήριο κράτους μέλους, οποιαδήποτε και αν είναι η ονομασία της, όπως απόφαση, διαταγή, διαταγή εκτελέσεως, καθώς και ο καθορισμός της δικαστικής δαπάνης από το γραμματέα».

13. Κατά το γράμμα του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, το οποίο αφορά την αναγνώριση, «[α]πόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία».

III – Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

14. Στις 22 Νοεμβρίου 2008, εκτροχιάστηκε κοντά στο Άμστερνταμ μια εμπορική αμαξοστοιχία προερχόμενη από το Βέλγιο με κατεύθυνση το Beverwijk (Κάτω Χώρες).

15. Κατόπιν αυτού του ατυχήματος, κινήθηκαν δικαστικές διαδικασίες τόσο ενώπιον των βελγικών όσο και ενώπιον των ολλανδικών δικαστηρίων.

16. Διάδικοι στη διαφορά της κύριας δίκης, της οποίας επελήφθησαν τα βελγικά δικαστήρια κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, είναι, αφενός, η εταιρία ProRail NV (στο εξής: ProRail) και, αφετέρου, τέσσερις άλλες εταιρίες που έχουν σχέση με το ως άνω ατύχημα, ήτοι οι Xpedys NV (στο εξής: Xpedys), FAG Kugelfischer GmbH (στο εξής: FAG), DB Schenker Rail Nederland NV (στο εξής: DB Schenker) και Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen NV (η εθνική εταιρία των βελγικών σιδηροδρόμων, στο εξής: SNCB).

17. Η ProRail είναι μια εταιρία με έδρα την Ουτρέχτη (Κάτω Χώρες) που διαχειρίζεται τις κυριότερες σιδηροδρομικές γραμμές στις Κάτω Χώρες και, υπ' αυτή την ιδιότητα, συνάπτει συμβάσεις προσβάσεως με εταιρίες σιδηροδρομικών μεταφορών, στις οποίες περιλαμβάνεται η DB Schenker.

18. Η DB Schenker, η οποία επίσης έχει την έδρα της στην Ουτρέχτη, είναι μια ιδιωτική εταιρία σιδηροδρομικών μεταφορών, ο σιδηροδρομικός στόλος της οποίας αποτελείται από βαγόνια, τα οποία μισθώθηκαν αρχικά από την SNCB, ανώνυμη εταιρία δημοσίου δικαίου που έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες (Βέλγιο).

19. Κατά την DB Schenker και την SNCB, η Xpedys, της οποίας η έδρα είναι σε ένα δήμο των Βρυξελλών, ήτοι στο Άντερλεχτ (Βέλγιο), απέκτησε την 1η Μαΐου 2008 την ιδιότητα του εκμισθωτή των βαγονιών που κατείχε η DB Schenker.

20. Η FAG, που έχει την έδρα της στο Schweinfurt (Γερμανία), είναι κατασκευαστής εξαρτημάτων βαγονιών.

21. Στις 11 Φεβρουαρίου 2009, ο μεταφορέας, δηλαδή η DB Schenker, επέδωσε στην Xpedys και στην SNCB, υπό την ιδιότητά τους ως εκμισθωτριών μέρους των βαγονιών που είχαν εμπλακεί στο προαναφερθέν ατύχημα, αίτηση ασφαλιστικών μέτρων που είχε καταθέσει κατ' αυτών ενώπιον του προέδρου του rechtbank van koophandel te Brussel (Εμποροδικείου Βρυξελλών), ζητώντας να διορισθεί πραγματογνώμονας. Η ProRail και η FAG παρενέβησαν στη διαδικασία. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, η ProRail ζήτησε από το εν λόγω δικαστήριο να απορριφθεί ως αβάσιμη η αίτηση διορισμού πραγματογνώμονα ή, αν διοριζόταν πραγματογνώμονας, να περιορισθεί το έργο του στη διαπίστωση των φθορών που υπέστησαν τα βαγόνια, να μη διαταχθεί έρευνα σε ολόκληρο το σιδηροδρομικό δίκτυο των Κάτω Χωρών και να διαταχθεί ότι ο πραγματογνώμονας θα εκτελέσει τα καθήκοντά του σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού 1206/2001.

22. Στις 26 Μαρτίου 2009, η ProRail κίνησε ενώπιον ολλανδικού δικαστηρίου, συγκεκριμένα του Rechtbank Utrecht, την τακτική διαδικασία κατά της DB Schenker και της Xpedys, ζητώντας να γίνει δεκτό ότι αυτός ο μεταφορέας και αυτός ο εκμισθωτής και κύριος των βαγονιών που εκτροχιάσθηκαν ευθύνονται για τη ζημία που προκλήθηκε στο σιδηροδρομικό της δίκτυο και για τον λόγο αυτόν να την αποζημιώσουν.

23. Με διάταξη της 5ης Μαΐου 2009, ο πρόεδρος του rechtbank van koophandel te Brussel έκρινε βάσιμη την αίτηση της DB Schenker και διόρισε τον πραγματογνώμονα, καθορίζοντας το εύρος της πραγματογνωμοσύνης, η οποία έπρεπε να διενεργηθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος στις Κάτω Χώρες. Στο πλαίσιο αυτής της πραγματογνωμοσύνης, και μετά την κλήση των διαδίκων να παρίστανται στη σχετική διαδικασία, ο πραγματογνώμονας έπρεπε να μεταβεί στον τόπο του ατυχήματος στις Κάτω Χώρες, καθώς και σε όλους τους τόπους στους οποίους θα μπορούσε να συλλέξει στοιχεία για χρήσιμες διαπιστώσεις. Επιπλέον, κλήθηκε, να ερευνήσει ποιος είναι ο κατασκευαστής ορισμένων τεχνικών στοιχείων των βαγονιών και να εξακριβώσει την κατάστασή τους. Επίσης, του ζητήθηκε να γνωμοδοτήσει για τις φθορές που υπέστησαν τα βαγόνια και για το μέγεθος της ζημίας. Τέλος, ο πραγματογνώμονας κλήθηκε να εξετάσει το σιδηροδρομικό δίκτυο και τη σιδηροδρομική υποδομή που διαχειρίζεται η ProRail και να διατυπώσει τη γνώμη του ως προς το αν και κατά πόσο η υποδομή αυτή μπορεί να συνέβαλε στο ατύχημα.

24. Η ProRail εφείσβαλε αυτή τη διάταξη ενώπιον του hof van beroep te Brussel (Εφετείο Βρυξελλών), ζητώντας να κηρυχθεί αβάσιμη η αίτηση διορισμού πραγματογνώμονα ή, επικουρικώς, να περιοριστεί το έργο του πραγματογνώμονα στη διαπίστωση της ζημίας, στο μέτρο που η σχετική έρευνα μπορεί να γίνει στο Βέλγιο, και τουλάχιστον, να οριστεί ότι οι πράξεις του πραγματογνώμονα πρέπει να διενεργηθούν στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται από τον κανονισμό 1206/2001.

25. Στις 20 Ιανουαρίου 2010, το hof van beroep te Brussel απέρριψε την έφεση με το σκεπτικό ότι ο κανονισμός 1206/2001 δεν μπορούσε να έχει εφαρμογή, διότι, αφενός, καμία από τις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1 του κανονισμού δεν υφίσταται εν προκειμένω και, αφετέρου, στερείται ερείσματος το επιχείρημα της ProRail ότι ένας πραγματογνώμονας δεν θα μπορούσε να επιφορτισθεί με τη διενέργεια έρευνας στις Κάτω Χώρες παρά μόνο κατ' εφαρμογή αυτού του κανονισμού.

26. Η ProRail άσκησε αίτηση αναίρεσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου κατ' αυτής της αποφάσεως του hof van beroep te Brussel, επικαλούμενη παράβαση των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, ειδικότερα δε των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001, καθώς και του άρθρου 31 του κανονισμού 44/2001.

27. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι από τα άρθρα 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 προκύπτει ότι, όταν δικαστήριο ζητεί να διεξαχθούν αποδείξεις –όπως έρευνα από πραγματογνώμονα– απευθείας σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να ζητηθεί προηγουμένως έγκριση από αυτό το κράτος. Κάνει επίσης μνεία του γεγονότος ότι οι λόγοι αναίρεσεως που προβάλλει η ProRail

στηρίζονται σε *a contrario* ερμηνεία του άρθρου 31 του κανονισμού 44/2001, από την οποία προκύπτει ότι μια τέτοια διεξαγωγή αποδείξεων δεν έχει εξωεδαφικά αποτελέσματα εκτός αν έχει δοθεί έγκριση από το κράτος στο οποίο πρέπει να εκτελεστεί. Τέλος, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τις συνέπειες, στο πλαίσιο της υπό εξέταση υποθέσεως, του άρθρου 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, κατά το οποίο απόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία.

28. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hof van Cassatie αποφάσισε, με απόφαση κατατεθείσα στο Δικαστήριο στις 30 Ιουνίου 2011, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 1 και 17 του κανονισμού [1206/2001], λαμβανομένων επίσης υπόψη, μεταξύ άλλων, της ευρωπαϊκής ρυθμίσεως για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις και της διατυπωμένης στο άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001 αρχής ότι απόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος αναγνωρίζεται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς ιδιαίτερη διαδικασία, την έννοια ότι ο δικαστής που διατάσσει έρευνα από πραγματογνώμονα, του οποίου τα καθήκοντα πρέπει να εκτελεσθούν εν μέρει στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει ο δικαστής, εν μέρει όμως και σε άλλο κράτος μέλος, οφείλει, για την απ' ευθείας διενέργεια του δεύτερου αυτού μέρους, να χρησιμοποιήσει μόνο, και άρα αποκλειστικά, τη θεσπισθείσα με τον ανωτέρω κανονισμό διαδικασία του άρθρου 17 ή έχουν την έννοια ότι στον πραγματογνώμονα που ορίστηκε από τη χώρα αυτή μπορεί να ανατεθεί, εκτός του πλαισίου των διατάξεων του κανονισμού 1206/2001, έρευνα που πρέπει να διεξαχθεί εν μέρει σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;»

29. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν στο Δικαστήριο η ProRail, η Xpedys, η DB Schenker και η SNCB από κοινού (στο εξής: Xpedys κ.λπ.), η Βελγική, η Τσεχική, η Γερμανική, η Πορτογαλική Κυβέρνηση και η Ελβετική Συνομοσπονδία, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δεν διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση.

IV – Ανάλυση

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

30. Οι Xpedys κ.λπ. αμφισβητούν το παραδεκτό της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, προβάλλοντας ότι εμφανίζει καθαρά υποθετικό χαρακτήρα και στερείται λυσιτέλειας, εφόσον ο κανονισμός 1206/2001 δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

31. Προς στήριξη των αμφισβητήσεών τους, οι Xpedys κ.λπ. προβάλλουν τέσσερις αιτιάσεις. Η πρώτη από αυτές στηρίζεται στο γεγονός ότι την πρωτοβουλία για την εκτός των συνόρων πραγματογνωμοσύνη έλαβε ένας από τους διαδίκους, και όχι ο δικαστής, ενώ κατά τη διατύπωση των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 επιβάλλεται η πρωτοβουλία αυτή να προέρχεται από «δικαστήριο» του αιτούντος κράτους μέλους. Η δεύτερη αντλείται από το ότι από τον δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων ζητήθηκε μόνον ο διορισμός πραγματογνώμονα, ενώ αυτά τα άρθρα και η έβδομη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού απαιτούν η διεξαγωγή αποδείξεων να είναι αναγκαία για να μπορεί ο δικαστής να κρίνει επί της ουσίας. Η τρίτη στηρίζεται στη σκέψη ότι παρέλκει η εφαρμογή αυτού του κανονισμού, όταν, όπως εν προκειμένω, δεν πρόκειται για την άσκηση δημόσιας εξουσίας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, οπότε δεν είναι αναγκαία η άδειά του για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης. Η τέταρτη στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η εφαρμογή του κανονισμού 1206/2001 στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης θα επιμήκυνε τη διάρκεια της διαδικασίας, πράγμα που θα ήταν εκ διαμέτρου αντίθετο προς τους στόχους που εξαγγέλλονται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, ήτοι την απλούστευση και την επιτάχυνση στο πεδίο της διεξαγωγής αποδείξεων.

32. Θεωρώ ότι αυτές οι δύο τελευταίες αιτιάσεις ανάγονται σε εκτιμήσεις που εξέρχονται του πλαισίου των προβλημάτων που θα προέκυπταν από το τυχόν απαράδεκτο της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως και εντάσσονται μάλλον στο πλαίσιο της κατ' ουσίαν εξετάσεως της υποθέσεως.

33. Όσον αφορά τις δύο πρώτες αιτιάσεις που διατυπώνουν οι Chredys κ.λπ., υπενθυμίζω ότι, κατά πάγια νομολογία⁵, στο πλαίσιο της προδικαστικής διαδικασίας το εθνικό δικαστήριο είναι περισσότερο σε θέση να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές του ερωτήματος που προτίθεται να υποβάλει. Εφόσον αυτό αφορά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο οφείλει κατ' αρχήν να αποφανθεί, εκτός αν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που ζητείται δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή αν το υποβληθέν πρόβλημα είναι καθαρώς υποθετικής φύσεως.

34. Αυτό, όμως, κατά τη γνώμη μου, δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Πράγματι, στην αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως εκτίθεται επαρκώς κατά πόσον η ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμη για την έκδοση αποφάσεως επί της διαφοράς της κύριας δίκης στον βαθμό που η απόφαση που θα εκδώσει το Δικαστήριο θα διαφώτιζε το αιτούν δικαστήριο ως προς το ζήτημα αν το μέρος της πραγματογνωμοσύνης που θα διενεργηθεί στις Κάτω Χώρες, προκειμένου να εξακριβωθεί η αιτία του εν λόγω σιδηροδρομικού ατυχήματος και η έκταση των φθορών που προκλήθηκαν από αυτό, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί κατ' εφαρμογή των βελγικών διαδικαστικών κανόνων ή του κανονισμού 1206/2001.

35. Προσθέτω ότι, όπως διαπιστώνω, ουδόλως τα άρθρα 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 επιβάλλουν η απόφαση για τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος να έχει ληφθεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο του αιτούντος κράτους που τη διατάσσει. Δεν αποκλείουν μια τέτοια πράξη να ζητείται αρχικώς από τους διαδίκους από αυτό το δικαστήριο, πράγμα που γενικώς συμβαίνει στην πράξη, όπου ο ένας από τους διαδίκους έχει συμφέρον να διαπιστωθεί το υποστατό των περιστατικών που αμφισβητούνται από τον άλλον, προκειμένου να αποδειχθεί το βάσιμο των αξιώσεών του.

36. Εξάλλου, θεωρώ ότι είναι αδιάφορο το αν η διεξαγωγή αποδείξεων αποφασίσθηκε όχι κατά τη διάρκεια της τακτικής διαδικασίας, αλλά στο πλαίσιο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων που ως μόνο σκοπό έχει τον διορισμό πραγματογνώμονα. Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001 απαιτεί μόνον οι ζητούμενες αποδείξεις να «προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε δικαστικές υποθέσεις που έχουν ήδη αρχίσει να εκδικάζονται ή πρόκειται να εκδικασθούν». Όπως ορθώς εξέθεσε η Επιτροπή στον πρακτικό οδηγό της, ο τελευταίος αυτός όρος καθιστά δυνατό να συμπεριληφθούν οι πριν από την ενδεχομένως έναρξη της τακτικής διαδικασίας διεξαγωγές αποδείξεων, στην οποία διαδικασία θα χρησιμοποιηθούν πράγματι τα αποδεικτικά στοιχεία, ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία θα είναι αναγκαία η λήψη αποδείξεων, στις οποίες μπορεί κατόπιν

5 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2011, C-65/09 και C-87/09, Gebr. Weber και Putz (Συλλογή 2011, σ. I-5257, σκέψεις 35 επ.), καθώς και της 21ης Ιουνίου 2012, C-84/11, Susisalo κ.λπ. (σκέψεις 16 και 17).

να μην υπάρχει δυνατότητα προσβάσεως⁶. Δεδομένου ότι μια εκτός των συνόρων διεξαγωγή αποδείξεων *in futurum*, όπως αυτή στην κύρια δίκη⁷, εμπίπτει σαφώς στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως δεν είναι απαράδεκτη επ' αυτής της βάσεως.

B – Επί της ουσίας

1. Ως προς την ανυπαρξία συνεπειών των διατάξεων του κανονισμού 44/2001

37. Κατά τη διατύπωση του προδικαστικού του ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001. Παρά ταύτα, αναφέρεται επίσης στις διατάξεις του κανονισμού 44/2001, ειδικότερα δε στην αρχή της αμοιβαίας και αυτόματης αναγνώρισεως των αποφάσεων που εκδίδονται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις από τα δικαστήρια των διαφόρων κρατών μελών, η οποία εξαγγέλλεται στο άρθρο 33, παράγραφος 1, του δεύτερου αυτού κανονισμού⁸. Ερωτά επομένως το Δικαστήριο ως προς το ζήτημα αν τα δύο πρώτα άρθρα πρέπει να ερμηνευθούν λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του κανονισμού 44/2001 και της εν λόγω αρχής.

38. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι ο συσχετισμός του κανονισμού 1206/2001 με τον κανονισμό 44/2001 έγινε για πρώτη φορά από την ProRail, η οποία με την αίτησή της αναιρέσεως, κατά το Hof van Cassatie, προβάλλει παράβαση όχι μόνο των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001, αλλά και του άρθρου 31 του κανονισμού 44/2001, το οποίο προβλέπει ότι ασφαλιστικά μέτρα μπορούν να ζητηθούν από τις δικαστικές αρχές κράτους μέλους, έστω και αν δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει διεθνή δικαιοδοσία για την ουσία της υποθέσεως. Όπως διαπιστώνεται, η ProRail θέλει να συναγάγει από το τελευταίο αυτό άρθρο ότι εξουσία να διατάσσουν πραγματογνωμοσύνη έχουν αποκλειστικώς τα δικαστήρια του τόπου στον οποίο πρέπει αυτή να διενεργηθεί και, a contrario, ότι ένα τέτοιο μέτρο δεν έχει εξωεδαφικά αποτελέσματα ελλείψει εγκρίσεως εκ μέρους του κράτους μέλους στο οποίο πρέπει να πραγματοποιηθεί αυτή η διεξαγωγή αποδείξεων.

39. Η Ελβετική Συνομοσπονδία, που την ενδιαφέρει η ερμηνεία του κανονισμού 44/2001 από το Δικαστήριο λόγω της ομοιότητας που υφίσταται μεταξύ των διατάξεων του και της λεγομένης Συμβάσεως του Λουγκάνο⁹, έλαβε θέση μόνο σε σχέση με αυτό το θέμα. Υποστηρίζει ότι το μέτρο με το οποίο ένα δικαστήριο επιφορτίζει έναν πραγματογνώμονα με τη διενέργεια έρευνας στο έδαφος

6 — Σημείο 10 του πρακτικού οδηγού για την εφαρμογή του κανονισμού περί διεξαγωγής αποδείξεων, τον οποίον κατήρτισαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής σε συνεργασία με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο για αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: πρακτικός οδηγός, έγγραφο διαθέσιμο στο Διαδίκτυο στην ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/civiljustice/evidence/evidence_ec_guide_fr.pdf).

7 — Στο Δικαστήριο έχουν υποβληθεί αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που αφορούν αυτό το είδος μέτρων. Προκειμένου περί του άρθρου 24 της υπογραφείσας στις Βρυξέλλες στις 27 Σεπτεμβρίου 1968 Συμβάσεως, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), βλ. την απόφαση της 28ης Απριλίου 2005, C-104/03, St. Paul Dairy (Συλλογή 2005, σ. I-3481, σκέψη 13), καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Ruiz-Jarabo Colomer σ' αυτή την υπόθεση (ιδίως το σημείο 32 ως προς τους σκοπούς που μπορούν να έχουν τέτοια μέτρα υπό το πρίσμα των νομοθεσιών των κρατών μελών). Προκειμένου περί του κανονισμού του κανονισμού 1206/2001, βλ. τις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott στην υπόθεση C-175/06, Tedesco, επί της οποίας εκδόθηκε η διάταξη περί διαγραφής της 27ης Σεπτεμβρίου 2007 (Συλλογή 2007, σ. I-7929, ιδίως σημεία 76 επ.).

8 — Στη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001 εκτίθεται ότι «[η] αμοιβαία εμπιστοσύνη στην απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί την αυτόματη αναγνώριση των αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία, εκτός σε περίπτωση αμφισβήτησης».

9 — Σύμβαση για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, η οποία υπογράφηκε στο Λουγκάνο στις 16 Σεπτεμβρίου 1988 (EE L 319, σ. 9), όπως αναθεωρήθηκε με τη σύμβαση που υπογράφηκε στο Λουγκάνο στις 30 Οκτωβρίου 2007 [βλ. την απόφαση 2007/712/EK του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 2007, σχετικά με την υπογραφή εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της εν λόγω συμβάσεως (EE L 339, σ. 1)], που άρχισε να ισχύει την 1η Μαΐου 2011 και δεσμεύει την Κοινότητα, το Βασίλειο της Δανίας, τη Δημοκρατία της Ισλανδίας, το Βασίλειο της Νορβηγίας και την Ελβετική Συνομοσπονδία.

άλλου κράτους μέλους δεν είναι ούτε ασφαλιστικό μέτρο κατά την έννοια του άρθρου 31 του κανονισμού 44/2001, λόγω του ότι ένα τέτοιο μέτρο δεν μπορεί να παράγει εξωεδαφικά αποτελέσματα, ούτε απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο αναγνωρίσεως ή εκτελέσεως κατά την έννοια του άρθρου 32 του ίδιου αυτού κανονισμού¹⁰.

40. Πάντως, δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρεται ούτε στο ένα ούτε στο άλλο από αυτά τα άρθρα με το προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε και με τις σκέψεις τις οποίες διατύπωσε προς αιτιολόγησή του, εκτιμώ ότι παρέλκει η απάντηση του Δικαστηρίου ως προς αυτά τα σημεία, σύμφωνα με πάγια νομολογία¹¹.

41. Όσον αφορά το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, μοναδική διάταξη αυτού του κανονισμού που παρατίθεται στο προδικαστικό ερώτημα, θεωρώ, όπως και οι διάδικοι της κύριας δίκης και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να παράσχει πρόσφορα στοιχεία για την ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 εν προκειμένω.

42. Πράγματι, τα προβλήματα που ανακύπτουν στην υπό εξέταση υπόθεση αφορούν αποκλειστικώς το πεδίο και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001 και όχι του κανονισμού 44/2001. Με δεδομένο ότι το πρώτο από αυτά τα νομοθετήματα συνιστά σε σχέση με το δεύτερο *lex posterior*¹², καθώς και *lex specialis*, όσον αφορά την αμοιβαία αρωγή μεταξύ δικαστηρίων στον ειδικό τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων, δεν ενδείκνυται, κατά τη γνώμη μου, να ερμηνευθεί ο κανονισμός 1206/2001 υπό το φως του κανονισμού 44/2001¹³.

2. Ως προς την ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001

43. Τονίζω ευθύς εξαρχής ότι ασφαλώς διεξαγωγή αποδείξεων όπως η δικαστική πραγματογνωμοσύνη εμπίπτει στο ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, ακόμη κι αν η έννοια της αποδείξεως που μπορεί να ληφθεί δυνάμει αυτού του κανονισμού¹⁴ δεν ορίζεται από αυτόν¹⁵. Αυτό προκύπτει σαφώς από το άρθρο 17, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, κατά το οποίο η διεξαγωγή αποδείξεων μπορεί να πραγματοποιηθεί απευθείας σε άλλο κράτος μέλος από το αιτούν δικαστήριο που μπορεί να εκπροσωπείται από οποιοδήποτε πρόσωπο, «όπως από πραγματογνώμονα»¹⁶, ο οποίος διορίζεται σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού του δικαστηρίου.

10 — Συναφώς, στηρίζεται, κατ' αναλογία, στην έκθεση που κατάρτισε ο καθηγητής P. Schlosser σχετικά με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας στη μνημονευθείσα ανωτέρω Σύμβαση των Βρυξελλών, καθώς και στο πρωτόκολλο για την ερμηνεία της από το Δικαστήριο (ΕΕ 1979, C 59, σ. 71, βλ. ιδίως το σημείο 187), δεδομένου ότι το άρθρο 25 αυτής της συμβάσεως είναι αντίστοιχο προς το εν λόγω άρθρο 32.

11 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 1997, C-183/95, Affish (Συλλογή 1997, σ. I-4315, σκέψη 24), και της 14ης Δεκεμβρίου 2000, C-141/99, AMID (Συλλογή 2000, σ. I-11619, σκέψη 18).

12 — Στο σημείο 61 των προτάσεων του στην προπαρατεθείσα υπόθεση St. Paul Dairy, ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer μνημονεύει το ότι «[ό]σον αφορά την εξακολουθούσα ενδεχομένως εφαρμογή του κανονισμού 44/2001, ο νέος κανονισμός [1206/2001] υπερισχύει [...] του τελευταίου αυτού κανονισμού, σύμφωνα με την αρχή της διαδοχής των νομικών κανόνων (*lex posterior derogat priori*)».

13 — Βλ., κατ' αναλογία, τη μελέτη που πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο «*Interprétation de l'exception d'ordre public telle que prévue par les instruments du droit international privé et du droit procédural de l'Union européenne*», Βρυξέλλες, 2011, κατά την οποία «υφίσταται μια πρόδηλη τάση για διασταυρούμενες παραπομπές μεταξύ των διαφόρων νομικών πράξεων όσον αφορά την ερμηνεία διατάξεων δημοσίας τάξεως. [...] Εντούτοις, για κάθε κατ' αναλογία εφαρμογή είναι ανάγκη να υφίστανται ως υπόβαθρο παρόμοιες πραγματικές και νομικές καταστάσεις, πράγμα που δεν φαίνεται να συμβαίνει οσάκις πρόκειται για τους κανονισμούς 44/2001 και 1206/2001 (διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση του Διαδικτύου: <http://www.europarl.europa.eu/studies>, document 453.189, σ. 14 και 137).

14 — Στον προπαρατεθέντα πρακτικό οδηγό της, η Επιτροπή εκθέτει ότι αυτή η έννοια «συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εξέταση μαρτύρων, την ακρόαση των διαδίκων ή πραγματογνωμόνων, την προσκόμιση εγγράφων, τις αυτοψίες, την απόδειξη των περιστατικών [...]» (σημείο 8, καθώς και, όσον αφορά τις πραγματογνωμοσύνες, σημεία 17, 37 και 55).

15 — Αυτή η έλλειψη ορισμού δημιουργεί προβλήματα στην πράξη, ιδίως δε όσον αφορά τις πραγματογνωμοσύνες, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1206/2001, η οποία δημοσιεύθηκε στις 5 Δεκεμβρίου 2007 [COM(2007) 769 τελικό, σημείο 2.9].

16 — Βλ. επίσης, αυτή τη φορά όσον αφορά τον μηχανισμό της έμμεσης διεξαγωγής αποδείξεων, το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001.

44. Το ζήτημα που τίθεται στην εν προκειμένω υπόθεση είναι αν από τη συνδυασμένη ερμηνεία των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 συνάγεται ότι, όταν δικαστήριο κράτους μέλους προτίθεται να προβεί σε διεξαγωγή αποδείξεων, όπως έρευνα από πραγματογνώμονα απευθείας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, πρέπει αυτό απαραίτητως να ζητήσει προηγουμένως έγκριση από αυτό το δεύτερο κράτος σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 17 ή αν μπορεί να προβεί στην επιλογή να διατάξει μια τέτοια πραγματογνωμοσύνη βάσει των εθνικών δικονομικών διατάξεων του δικάζοντος δικαστή¹⁷.

45. Οι γνώμες αυτών που κατέθεσαν παρατηρήσεις δίστανται ως προς αυτό το σημείο. Ενώ η ProRail και οι κυβερνήσεις των κρατών μελών που παρενέβησαν στη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου υποστηρίζουν ότι θα πρέπει τότε να γίνει εφαρμογή μόνο του άρθρου 17 του κανονισμού 1206/2001, οι Xredys κ.λπ. και η Επιτροπή προβάλλουν ότι πρέπει να παραμένουν δυνατοί άλλοι τρόποι μιας τέτοιας απευθείας διεξαγωγής αποδείξεων σε ορισμένες περιπτώσεις.

46. Υπογραμμίζω ότι υφίσταται εγγύτητα αλλά όχι και ταύτιση μεταξύ των εν προκειμένω προβλημάτων και αυτών που υποβλήθηκαν στην κρίση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Lippens κ.λπ.¹⁸, στην οποία επίσης ανέπτυξα προτάσεις. Μολονότι η εν λόγω υπόθεση αφορά ομοίως την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 1206/2001, ειδικότερα δε τον υποχρεωτικό ή όχι χαρακτήρα των δύο μηχανισμών συνεργασίας –του ενός άμεσου και του άλλου έμμεσου– που προβλέπονται από αυτόν τον κανονισμό, τα διακυβεύματα είναι κάπως διαφορετικά. Πράγματι, στην εν λόγω υπόθεση Lippens κ.λπ., η διαφορά της κύριας δίκης αφορά τη διαταχθείσα από δικαστήριο κράτους μέλους εξέταση μαρτύρων κατοικούντων σε άλλο κράτος μέλος που κλήθηκαν να εμφανισθούν ενώπιόν του. Αντιθέτως, μια πραγματογνωμοσύνη η οποία, όπως στην παρούσα υπόθεση, πρέπει να διενεργηθεί σε άλλο κράτος μέλος μπορεί ενδεχομένως να απαιτεί περισσότερη διείσδυση στο έδαφός του. Παρά ταύτα, θεωρώ ότι η ακολουθητέα συλλογιστική όσον αφορά τη συστηματική ή όχι εφαρμογή του κανονισμού 1206/2001 πρέπει να είναι η ίδια, όποιο κι αν είναι το είδος της διεξαγωγής αποδείξεων για την οποία πρόκειται.

47. Η βασική αρχή σ' αυτό τον τομέα είναι αυτή της εθνικής κυριαρχίας των κρατών μελών, όπως εξέθεσα ήδη με τις προτάσεις μου στην προπαρατεθείσα υπόθεση Lippens κ.λπ.¹⁹. Παραδοσιακά, η άσκηση της δημόσιας εξουσίας έχει εδαφικό χαρακτήρα. Δεν είναι κατ' αρχήν δυνατό να γίνεται χρήση της εκτός του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο ή άλλη εθνική αρχή παρά μόνον αν συμφωνεί ο τοπικός «κυρίαρχος», ήτοι αν συμφωνούν οι αρχές του άλλου κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου πρέπει να γίνει χρήση αυτής της εξουσίας.

48. Με τον κανονισμό 1206/2001 επιχειρείται να καταπολεμηθεί η στεγανοποίηση των εξουσιών εντός της Ένωσης μέσω της διευκόλυνσης της μετακινήσεως των προσώπων που πρέπει να συμμετάσχουν σε διεξαγωγές αποδείξεων και, με αυτό τον τρόπο, η διαβίβαση των αποδείξεων από κράτος μέλος σε κράτος μέλος, βάσει αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης εντός άλλου κράτους μέλους, που θα πραγματοποιούνταν εκτός αυτού του πλαισίου, θα μπορούσε να προσκρούσει στο γεγονός ότι ορισμένες εθνικές νομοθεσίες περιορίζουν την ενεργό συμμετοχή ενός μέλους ή εκπροσώπου του αιτούντος δικαστηρίου²⁰.

17 — Υπενθυμίζω ότι στη διαφορά της κύριας δίκης η πραγματογνωμοσύνη που πρέπει να διενεργηθεί κυρίως στο ολλανδικό έδαφος διατάχθηκε από βελγικό δικαστήριο βάσει του άρθρου 962 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, το οποίο προβλέπει ότι «[ο] δικαστής μπορεί, για τη λύση της ενώπιόν του διαφοράς ή σε περίπτωση αντικειμενικής και ενεστώσας απειλής από μια διαφορά να αναθέσει σε πραγματογνώμονες να προβούν σε διαπιστώσεις ή να γνωμοδοτήσουν επί ζητημάτων τεχνικής φύσεως».

18 — Απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, C-170/11.

19 — Βλ. το σημείο 54, καθώς και τις πηγές που παρατίθενται στην υποσημείωση 40 των εν λόγω προτάσεων.

20 — Έτσι, στην Ιταλία, στο Λουξεμβούργο και στη Σουηδία δεν γίνεται δεκτή αυτή η ενεργός συμμετοχή, σύμφωνα με το σημείωμα του Συμβουλίου, με ημερομηνία 28 Ιουλίου 2000, με το οποίο γίνεται σύνθεση των απαντήσεων των αντιπροσωπειών των κρατών μελών στο ερωτηματολόγιο που αφορά ενδεχόμενη πράξη της Ένωσης προς τον σκοπό βελτιώσεως της συνεργασίας μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών στον τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (10651/00 JUSTCIV 85, σ. 10, σημείο 9).

49. Ενόψει των δύο κύριων σκοπών αυτού του κανονισμού, ήτοι, πρώτον, της απλοποίησης της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και, δεύτερον, της επιταχύνσεως της συλλογής των αποδείξεων²¹, θεωρώ ότι, οσάκις δεν είναι συγκεκριμένα απαραίτητο να γίνει χρήση της δικαστικής εξουσίας εντός άλλου κράτους μέλους για την επίτευξη ενός μέσου αποδείξεως, δεν είναι υποχρεωτικό για το δικαστήριο που διατάσσει διεξαγωγή αποδείξεων να εφαρμόσει έναν από τους δύο απλοποιημένους μηχανισμούς δικαστικής αρωγής που προβλέπονται από τον εν λόγω κανονισμό²².

50. Το ως νυν έχει κείμενο των δύο άρθρων του κανονισμού 1206/2001, των οποίων η ερμηνεία ζητείται από το αιτούν δικαστήριο, δεν παρέχει, κατ' εμέ, δυνατότητα αντικρούσεως αυτής της απόψεως. Στο άρθρο 1, παράγραφος 1, σημείο β', του εν λόγω κανονισμού εκτίθεται ότι μόνον «όταν το δικαστήριο ενός κράτους μέλους παραγγέλλει [...] τη διεξαγωγή αποδείξεων απευθείας σε άλλο κράτος μέλος»²³ πρέπει να εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις αυτού του κανονισμού, δηλαδή αυτές του άρθρου 17 αυτού του κανονισμού²⁴. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι της απευθείας πραγματοποιήσεως μιας τέτοιας διεξαγωγής αποδείξεων από το αιτούν δικαστήριο που επεμβαίνει σ' αυτό το πλαίσιο προηγείται υποβολή παραγγελίας στο κεντρικό όργανο ή στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, στο οποίο πρέπει να γίνει η συλλογή των αποδείξεων²⁵. Αντιθέτως, όταν ένα δικαστήριο δεν σκοπεύει να προσφύγει σ' αυτήν τη μέθοδο δικαστικής συνεργασίας, διότι εκτιμά ότι η αρωγή των τοπικών αρχών δεν είναι απαραίτητη για την επιτυχή διεξαγωγή αποδείξεων που διατάσσει, δεν υποχρεούται να τηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001.

51. Από τα προπαρασκευαστικές εργασίες για την έκδοση του κανονισμού 1206/2001 προκύπτει ότι αρχικώς υπήρχε η πρόθεση, σύμφωνα με την πρόταση στο κείμενο που συνέταξε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας²⁶, οι πραγματογνωμοσύνες που θα πρέπει να διενεργηθούν απευθείας σε άλλο κράτος μέλος να αποτελούν το αντικείμενο ιδιαίτερης μεταχείρισεως. Πράγματι, το άρθρο 1, παράγραφος 3, αυτής της προτάσεως προέβλεπε ότι πραγματογνωμοσύνη μπορεί να διενεργείται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς προηγούμενη έγκρισή του, ούτε μάλιστα ενημέρωσή του, από το δικαστήριο που αποφάσισε να διατάξει αυτή τη διεξαγωγή αποδείξεων²⁷. Παρά μια συγκλίνουσα έκθεση του Κοινοβουλίου²⁸, καθώς και τη γνώμη της Κοινωνικής και Οικονομικής Επιτροπής²⁹ και τη μεταγενέστερη γνώμη του Κοινοβουλίου³⁰, επίσης σύμφωνες, η διάταξη αυτή απαλείφθηκε από το τελικό κείμενο που υιοθετήθηκε στις 28 Μαΐου 2001 από το Συμβούλιο³¹.

21 — Όπως το υπενθυμίζει η προπαρατεθείσα έκθεση της Επιτροπής [COM(2007) 769 τελικό]. Βλ. ομοίως τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001.

22 — Για μια ανάλυση αυτών των δύο μεθόδων δικαστικής αρωγής, βλ. μεταξύ άλλων, το σημείο 32 των προτάσεών μου στην προπαρατεθείσα υπόθεση *Liprends* κ.λπ.

23 — Η υπογράμμιση δική μου.

24 — Οι διατάξεις αυτές προαναγγέλλονται στη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1206/2001.

25 — Ως προς τις αντίστοιχες εξουσίες του εν λόγω οργάνου και της εν λόγω αρχής που έχουν αρμοδιότητα, βλ. το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 1206/2001.

26 — Πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για την έκδοση κανονισμού του Συμβουλίου για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2000, C 314, σ. 1).

27 — «Κατά κανόνα, δεν θα πρέπει να παραγγέλλεται η διεξαγωγή αποδείξεων, εάν το δικαστήριο ενός κράτους μέλους επιθυμεί τη διεξαγωγή ερευνών σε ένα άλλο κράτος μέλος από πραγματογνώμονα. Στην περίπτωση αυτή, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διορίζεται απευθείας από το δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έγκριση ή ενημέρωση του άλλου κράτους μέλους».

28 — Αυτή η διάταξη, σε αντίθεση προς άλλες, δεν αποτέλεσε το αντικείμενο τροποποιητικής προτάσεως από το Κοινοβούλιο στην έκθεσή του της 27ης Φεβρουαρίου 2001 επί της εν λόγω γερμανικής προτάσεως, στην αιτιολογία της οποίας εκτίθεται απλώς ότι αυτό το «άρθρο 1, παράγραφος 3, προβλέπει ότι ο κανονισμός δεν μπορεί να έχει εφαρμογή, εάν το δικαστήριο ενός κράτους μέλους επιθυμεί τη διεξαγωγή ερευνών σε ένα άλλο κράτος μέλος από πραγματογνώμονα. Στην περίπτωση αυτή, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διορίζεται απευθείας από το δικαστήριο, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη έγκριση» (τελικά πρακτικά συνεδριάσεως 298.394, A5-0073/2001, σ. 10, σημείο 1.3.1).

29 — Γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, δημοσιευθείσα στις 11 Μαΐου 2001 (ΕΕ C 139, σ. 10).

30 — Γνωμοδότηση του Κοινοβουλίου σε εφάπαξ ανάγνωση, της 14ης Μαρτίου 2001 (ΕΕ C 343, σ. 184).

31 — Το Συμβούλιο είχε προβλέψει ήδη αυτή την τροποποίηση στο αναθεωρηθέν κείμενο του σχεδίου κανονισμού που δημοσιεύθηκε στις 16 Μαρτίου 2001, χωρίς διευκρινίσεις για τους λόγους αυτής της απαλείψεως (6850/01 JUSTCIV 28, σ. 7).

52. Σε αντίθεση προς αυτό που υποστηρίζουν ορισμένοι εξ όσων κατέθεσαν παρατηρήσεις, τα στοιχεία αυτά που αφορούν τη γένεση του κανονισμού 1206/2001 δεν θέτουν εν αμφιβόλω την ανάλυση που προτείνω να δεχθεί το Δικαστήριο. Μολονότι αυτό που τελικώς δέχθηκε ο νομοθέτης της Ένωσης ήταν η αρχική προσέγγιση, δεν είναι αναμφισβήτητο ότι ορισμένες πραγματογνωμοσύνες που πρόκειται να διενεργηθούν σε άλλο κράτος μέλος μπορούν παρά ταύτα να αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001, δηλαδή αυτές για τις οποίες οι πραγματογνώμονες έχουν διορισθεί προκειμένου να εκτελέσουν καθήκοντα που δεν χρήζουν της συνδρομής των τοπικών δικαστικών αρχών για την πλήρη εκτέλεσή τους.

53. Η ανάλυσή μου δεν διαψεύδεται ούτε από την προηγούμενη νομολογία του Δικαστηρίου. Σημειώνω ότι η ProRail επικαλείται την απόφαση *St. Paul Dairy*³², θεωρώντας ότι κατά την απόφαση αυτή υφίσταται υποχρέωση εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001 «για τη λήψη αποδείξεων (μέσω εξετάσεως μαρτύρων και μεταφοράς επί τόπου, εν προκειμένω)». Εντούτοις, μια τέτοια ερμηνεία της εν λόγω αποφάσεως θα ήταν, κατ' εμέ, εσφαλμένη, όπως κατέδειξα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση *Liprens* κ.λπ.³³.

54. Είναι αληθές ότι η διαδικασία της απευθείας διεξαγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001 δεν μπορεί να έχει εφαρμογή παρά μόνο σε εθελοντική βάση³⁴, σε αντίθεση προς τη διαδικασία της έμμεσης διεξαγωγής, όπου είναι δυνατή η λήψη μέτρων καταναγκασμού, κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 αυτού του κανονισμού. Παρά ταύτα, τα πρόσωπα που αφορά μια πραγματογνωμοσύνη μπορεί να δεχθούν αυθορμήτως να υπαχθούν σ' αυτό το μέτρο και να συνεργασθούν με τον πραγματογνώμονα, έστω κι αν αυτό δεν φαίνεται να συμβαίνει στην περίπτωση της κύριας δίκης, όσον αφορά την ProRail.

55. Το καθοριστικό κριτήριο για να εξακριβωθεί σε ποιες περιπτώσεις πρέπει κατ' ανάγκη να εφαρμόζεται ο κανονισμός 1206/2001 από δικαστήριο κράτους μέλους είναι αυτό που έχει σχέση με την ανάγκη στην οποία αυτό βρίσκεται να εξασφαλίσει τη συνεργασία όχι των διαδίκων, αλλά των δημοσίων αρχών του άλλου κράτους μέλους στο οποίο πρέπει να γίνει η πραγματογνωμοσύνη.

56. Επομένως, θεωρώ ότι πρέπει να γίνεται διάκριση, ανάλογα με το αν ο πραγματογνώμονας που έχει διορισθεί από δικαστήριο κράτους μέλους οφείλει ή όχι να κάνει χρήση των προνομίων δημόσιας εξουσίας άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με την *in concreto* εκτίμηση αυτού του δικαστηρίου.

57. Όταν ο πραγματογνώμονας βρίσκεται σε μια κατάσταση όπου είναι επιφορτισμένος με καθήκοντα εξακριβώσεως στοιχείων και πρέπει να συναγάγει συμπεράσματα τεχνικής φύσεως υπό συνθήκες που επιτρέπονται σε οποιονδήποτε, διότι έχουν σχέση με πράγματα, δεδομένα ή τόπους προσιτούς στο κοινό, θεωρώ πρόδηλο ότι δεν είναι αναγκαίο τέτοιες διεξαγωγές αποδείξεων να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001. Πράγματι, οι πράξεις στις οποίες δεν εμπλέκεται η κυριαρχία του κράτους μέλους όπου πρέπει να συλλέγονται τα αποδεικτικά στοιχεία και, επομένως, δεν απαιτούν την αρωγή των τοπικών δικαστικών αρχών μπορεί να μην υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει απλώς, κατ' εμέ, ευχέρεια εφαρμογής του μηχανισμού συνεργασίας που έχει δημιουργηθεί με το εν λόγω άρθρο 17. Αν το δικαστήριο που διατάσσει πραγματογνωμοσύνη το θεωρεί σκοπιμότερο από την προσφυγή στους εθνικούς δικονομικούς κανόνες, μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτόν τον μηχανισμό, χωρίς όμως να υποχρεούται προς τούτο, έχοντας τη δυνατότητα να μη το πράξει, εφόσον δεν χρειάζεται τη συνεργασία και την εξουσία καταναγκασμού του κράτους μέλους, στο οποίο πρέπει να εκτελεσθούν τα ανατεθέντα καθήκοντα.

32 — Προπαρατεθείσα.

33 — Βλ. το σημείο 36 των προτάσεών μου που προπαρατέθηκαν.

34 — Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 17.

58. Με τις παρατηρήσεις που κατέθεσε στο Δικαστήριο, η Επιτροπή επίσης διατυπώνει σαφώς την άποψη ότι ο κανονισμός 1206/2001 δεν έχει ως αντικείμενο να αποκλείσει ή να επιβάλει *a priori* ορισμένες μορφές ή ορισμένους τρόπους διεξαγωγής αποδείξεων. Ορθώς συνεπώς συνάγει ότι δικαστήριο κράτους μέλους πρέπει να είναι ελεύθερο να διατάσσει διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς να ακολουθεί τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού, επομένως χωρίς να ζητεί την αρωγή των αρχών του άλλου κράτους μέλους, «καθόσον» η υλοποίηση αυτού του μέρους της πραγματογνωμοσύνης δεν απαιτεί τη συνεργασία των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο πρέπει να γίνει.

59. Αντιθέτως, αν, προκειμένου να εκπληρώσει τα καθήκοντά του, ο πραγματογνώμονας έχει ανάγκη να έχει πρόσβαση σε αντικείμενα, πληροφορίες ή μη δημόσιους χώρους, θα πρέπει τότε να λάβει τη βοήθεια των αρχών του άλλου κράτους μέλους. Σ' αυτή την περίπτωση, όπου υπάρχει άσκηση δικαστικής εξουσίας με εξωτερικά αποτελέσματα, δηλαδή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, η προβλεπόμενη στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001 διαδικασία της απευθείας διεξαγωγής³⁵ πρέπει κατ' ανάγκη να έχει εφαρμογή, προκειμένου να επιτευχθεί η συνεργασία του κράτους μέλους εκτελέσεως και να είναι δυνατή η χρήση όλων των σχετικών προνομίων της εξουσίας³⁶.

60. Τούτο, κατά την άποψή μου, συμβαίνει υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης. Πράγματι, η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις στο σιδηροδρομικό δίκτυο, που ασφαλώς είναι περιορισμένη βάσει νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, μεταξύ άλλων για λόγους ρυθμίσεως της κυκλοφορίας και, ιδίως, ασφαλείας, απαιτεί τη χρήση προνομίων δημόσιας εξουσίας. Παρόλο που η ProRail έχει τη χρήση αυτού του δικτύου ως διαχειρίστρια της σχετικής υποδομής, η ενδεχομένως συγκατάθεση αυτής της εταιρίας ιδιωτικού δικαίου³⁷ δεν αρκεί, δεδομένου του δημόσιου χαρακτήρα των πράξεων που απαιτούνται για την εκπλήρωση τέτοιων καθηκόντων. Εφόσον επομένως τα βελγικά δικαστήρια έχουν, κατ' εμέ, ανάγκη της συνδρομής των ολλανδικών δικαστικών αρχών, προκειμένου να ανατεθέντα στον πραγματογνώμονα καθήκοντα να μπορούν να εκτελεστούν απευθείας στο έδαφος του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, θεωρώ ότι θα έπρεπε εν προκειμένω να τεθεί σε εφαρμογή ο μηχανισμός συνεργασίας που προβλέπεται στο άρθρο 17 του κανονισμού 1206/2001³⁸.

61. Δεν μπορεί να υφίσταται κίνδυνος απώλειας της πρακτικής αποτελεσματικότητας του άρθρου 17 του κανονισμού 1206/2001, αν γίνει δεκτή από το Δικαστήριο η ερμηνεία που προτείνω. Σημειώνω ότι η ProRail υποστηρίζει ότι η έκδοση του εν λόγω κανονισμού θα ήταν άνευ ενδιαφέροντος, αν τα κράτη μέλη δεν δεσμεύονταν από αυτόν. Παρά ταύτα, θεωρώ ότι, θεωρούμενα υπό το πρίσμα αυτής της διατυπώσεως, τα προβλήματα θα υφίσταντο αλλοίωση. Τα αποτελέσματα του κανονισμού 1206/2001 είναι σαφώς υποχρεωτικά, αλλά μόνο στον τομέα που αντιστοιχεί στο πεδίο

35 — Το αιτούν δικαστήριο μπορεί εναλλακτικά να προσφύγει στη διαδικασία της έμμεσης διεξαγωγής που προβλέπεται στα άρθρα 10 επ. του κανονισμού 1206/2001, αν δεν θεωρεί απολύτως απαραίτητο να προβεί το ίδιο στη διεξαγωγή αποδείξεων.

36 — Σύμφωνα με τη μελέτη για την εφαρμογή του κανονισμού 1206/2001 που πραγματοποιήθηκε το 2007 κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής (διαθέσιμη στο Διαδίκτυο, στην αγγλική γλώσσα, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/final_report_ec_1206_2001_a_09032007.pdf), μολονότι το άρθρο 17, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού επιτρέπει τον διορισμό πραγματογνώμονα για να εκπροσωπήσει το αιτούν δικαστήριο, «when it comes to determining who can take evidence it should be borne in mind that in those cases where the presence of a judge is required, if the judge of the requesting State does not agree to travel to the other Member State, he will need to ask for the foreign court's help» (σ. 88, σημείο 4.1.10.2).

37 — Η συγκατάθεσή της θα μπορούσε να δοθεί από την ενδιαφερομένη υπό την πίεση του ενδεχομένου ένα βελγικό δικαστήριο, που θα έκρινε τη διαφορά της κύριας δίκης κατ' ουσία, να εκτιμήσει στη συνέχεια ότι η έλλειψη συνεργασίας εκ μέρους αυτού του διαδίκου είχε δυσμενείς συνέπειες. Βλ., κατ' αναλογία, το σημείο 64 των προτάσεών μου στην προπαρατεθείσα υπόθεση Lippens κ.λπ.

38 — Πολλώ μάλλον, καθόσον υπάρχει κίνδυνος αλληλοεπικάλυψας μεταξύ των ερευνών που διενεργεί ένας πραγματογνώμονας στο πλαίσιο αστικής διαδικασίας, όπως εν προκειμένω, και αυτών στις οποίες προβαίνει ένα ειδικό όργανο και οι οποίες προβλέπονται για σοβαρά ή εν δυνάμει σοβαρά ατυχήματα στα άρθρα 19 έως 24 –ιδίως στο άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο α'– και στο παράρτημα V της οδηγίας 2004/49/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για την ασφάλεια των κοινοτικών σιδηροδρόμων, η οποία τροποποιεί την οδηγία 95/18/EK του Συμβουλίου σχετικά με τις άδειες σε σιδηροδρομικές επιχειρήσεις και την οδηγία 2001/14/EK σχετικά με την κατανομή της χωρητικότητας των σιδηροδρομικών υποδομών και τις χρεώσεις για τη χρήση σιδηροδρομικής υποδομής καθώς και με την πιστοποίηση ασφάλειας (οδηγία για την ασφάλεια των σιδηροδρόμων) (ΕΕ L 164, σ. 44).

του εφαρμογής, ότι δηλαδή, κατ' εμέ, ο κανονισμός είναι εφαρμοστέος μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η συνεργασία των αρχών άλλου κράτους μέλους είναι συγκεκριμένως αναγκαία για να καταστεί δυνατή ή να βελτιωθεί η διεξαγωγή αποδείξεων και, επομένως, ζητείται αυτή από δικαστήριο κράτους μέλους.

62. Κατά τη γνώμη μου, θα ήταν εσφαλμένο, και θα κατέληγε μάλιστα σε παραλογισμό, το να θεωρηθεί, όπως ισχυρίζεται η ProRail, ότι συνεπεία της ενάρξεως ισχύος του κανονισμού 1206/2001 δεν είναι πλέον δυνατό να διορίζονται εφεξής πραγματογνώμονες επιφορτισμένοι με τη διενέργεια ερευνών στο εξωτερικό χωρίς συστηματική εφαρμογή των μηχανισμών που προβλέπονται από τον εν λόγω κανονισμό. Πράγματι, ο κανονισμός 1206/2001 έχει ως σκοπό όχι να περιορίσει τις δυνατότητες δράσεως των εθνικών δικαστηρίων στο τομέα της διεξαγωγής αποδείξεων, εξαιρώντας τις άλλες μεθόδους συλλογής αποδείξεων, αλλά αντιθέτως να ενισχύσει αυτές τις δυνατότητες, δημιουργώντας μια εναλλακτική ευχέρεια που ευνοεί τη συνεργασία μεταξύ αυτών των δικαστηρίων, καθόσον χρειάζεται, δηλαδή όταν ο επιληφθείς της υποθέσεως δικαστής εκτιμά ότι οι δυνατότητες που παρέχει αυτός ο κανονισμός θα ήταν οι πιο αποτελεσματικές.

63. Μια τέτοια επιλογή απορρέει, μεταξύ άλλων, από το ότι δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 2, του κανονισμού 1206/2001³⁹, οι διεθνείς συμβάσεις εξακολουθούν να εφαρμόζονται μεταξύ των κρατών μελών, αν καθιστούν δυνατή την πραγματοποίηση διεξαγωγών αποδείξεων που είναι [«περισσότερο»] αποτελεσματική από τους μηχανισμούς που προβλέπονται από αυτόν, με την επιφύλαξη ότι συνάδουν προς τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού, όπως τόνισα ήδη με τις προτάσεις μου στην προπαρατεθείσα υπόθεση Lippens κ.λπ.

64. Προσθέτω ότι η λειτουργική αυτή προσέγγιση της ερμηνείας των άρθρων 1 και 17 του κανονισμού 1206/2001 είναι σύμφωνη με την αντίληψη που επικράτησε σε ένα μεταγενέστερο νομοθέτημα, ήτοι τον κανονισμό (ΕΚ) 861/2007, για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών⁴⁰, το άρθρο 9 του οποίου προβλέπει ότι το επιληφθέν της υποθέσεως δικαστήριο προσδιορίζει τα μέσα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων και την έκταση των αποδεικτικών στοιχείων που απαιτούνται για την απόφασή του δυνάμει των κανόνων που εφαρμόζονται ως προς το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων και επ' αυτής της βάσεως οφείλει να χρησιμοποιεί τον απλούστερο και λιγότερο δαπανηρό μηχανισμό συγκέντρωσης αποδείξεων. Το ίδιο, κατ' εμέ, θα έπρεπε να ισχύει, όταν πρόκειται για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 1206/2001.

V – Πρόταση

65. Με βάση τα προεκτεθέντα, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο προδικαστικό ερώτημα που του υπέβαλε το Hof van Cassatie ως ακολούθως:

«Τα άρθρα 1 και 17 του κανονισμού (ΕΚ) 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, έχουν την έννοια ότι όταν δικαστήριο κράτους μέλους διατάσσει διεξαγωγή αποδείξεων αναθέτοντάς την σε πραγματογνώμονα ο οποίος πρέπει να εκτελέσει τα καθήκοντά του εν μέρει στο έδαφος του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει το δικαστήριο και εν μέρει σε άλλο κράτος μέλος, το δικαστήριο αυτό μπορεί να προβεί στην επιλογή διορισμού του πραγματογνώμονα, για την απευθείας διενέργεια του δεύτερου σκέλους της ως άνω πραγματογνωμοσύνης, είτε κάνοντας χρήση

39 — Βλ. ομοίως τη δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη αυτού του κανονισμού.

40 — Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007 (ΕΕ L 199, σ. 1). Στην εικοστή αιτιολογική σκέψη αυτού του κανονισμού εκτίθεται επίσης ότι «[τ]ο δικαστήριο θα πρέπει να χρησιμοποιεί τα απλούστερα και λιγότερο δαπανηρά μέσα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων».

της διαδικασίας της απευθείας διεξαγωγής αποδείξεων από το αιτούν δικαστήριο που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο 17 είτε μη εφαρμόζοντας τις διατάξεις αυτού του κανονισμού, καθόσον η διενέργεια αυτού του σκέλους της πραγματογνωμοσύνης δεν χρήζει της συνεργασίας των αρχών του κράτους μέλους στο οποίο πρέπει να γίνει.»